

U S T A W A

z dnia

o rencie socjalnej.

Art. 1. Ustawa określa zasady i tryb przyznawania oraz wypłaty renty socjalnej.

Art. 2. Prawo do renty socjalnej przysługuje:

- 1) osobom posiadającym obywatelstwo polskie zamieszkującym i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) cudzoziemcom zamieszkującym i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej posiadającym zezwolenie na osiedlenie się lub status uchodźcy;
- 3) obywatelom państw członkowskich Unii Europejskiej przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, którzy uzyskali zezwolenie na pobyt

- jeżeli umowy międzynarodowe nie stanowią inaczej.

Art.3. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) renta rodzinna – rentę rodzinną oraz uposażenie rodzinne przyznane na podstawie odrębnych przepisów;
- 2) organ emerytalno-rentowy – organ wypłacający rentę rodzinną, inny niż Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Art. 4. 1. Renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej, całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

- 1) przed ukończeniem 18 roku życia;
- 2) w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej - przed ukończeniem 25 roku życia;

3) w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

2. Osobie, która spełnia warunki określone w ust. 1, przysługuje:

1) renta socjalna stała - jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest trwała;

2) renta socjalna okresowa – jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest okresowa.

3. Renta socjalna okresowa przysługuje przez okres wskazany w decyzji jednostki organizacyjnej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, zwanego dalej „Zakładem”.

Art. 5. Ustalenia całkowitej niezdolności do pracy dokonuje lekarz orzecznik Zakładu, zwany dalej „lekarzem orzecznikiem”, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 162, poz.1118 z późn. zm.¹⁾), zwanej dalej „ustawą o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych”.

Art. 6. 1. Renta socjalna wynosi 84 % kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy określonej w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

2. Rentę socjalną waloryzuje się na zasadach i w trybie określonym dla emerytur i rent z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

3. Waloryzacji renty socjalnej dokonuje jednostka organizacyjna Zakładu.

Art. 7. Renta socjalna nie przysługuje osobie uprawnionej do emerytury, uposażenia w stanie spoczynku, renty z tytułu niezdolności do pracy, renty inwalidzkiej lub pobierającej świadczenie o charakterze rentowym z instytucji zagranicznych, renty strukturalnej, a także osobie uprawnionej do zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego.

Art. 8. 1. Renta socjalna nie przysługuje za okres tymczasowego aresztowania lub odbywania kary pozbawienia wolności.

2. Osoba tymczasowo aresztowana lub odbywająca karę pozbawienia wolności jest obowiązana niezwłocznie powiadomić właściwy organ wypłacający rentę socjalną o tymczasowym aresztowaniu lub o odbywaniu kary pozbawienia wolności. W razie braku takiego powiadomienia, obowiązek ten spoczywa na dyrektorze aresztu lub zakładu karnego.

3. Osobie, o której mowa w ust. 2, samotnie gospodarującej, nie posiadającej innego przychodu, która jest właścicielem lokalu mieszkalnego (domu jednorodzinnego), której przysługuje spółdzielcze prawo do lokalu lub która jest najemcą lokalu mieszkalnego wchodzącego w skład mieszkaniowego zasobu gminy, innych jednostek samorządu terytorialnego albo stanowiącego własność Skarbu Państwa lub państwowych osób prawnych, przysługuje 50% kwoty renty socjalnej, jeżeli z kwoty tej dokonuje opłat z tytułu czynszu lub innych należności za lokal mieszkalny (dom jednorodzinny), a w lokalu (domu jednorodzinnym) nie przebywają inne osoby.

4. Z kwoty określonej w ust. 3 nie dokonuje się potrąceń i egzekucji.

Art. 9. 1. W przypadku zbiegu uprawnień do renty socjalnej z uprawnieniem do renty rodzinnej, kwota renty socjalnej ulega takiemu obniżeniu, aby łączna kwota obu świadczeń nie przekraczała 168% kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Kwota obniżonej renty socjalnej nie może być niższa niż 10% kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy.

2. Renta socjalna nie przysługuje, jeżeli kwota renty rodzinnej przekracza 168% kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy.

3. Osoba ubiegająca się o rentę socjalną bądź ją pobierająca jest obowiązana powiadomić jednostkę organizacyjną Zakładu przyjmującą wniosek bądź wypłacającą rentę socjalną o posiadaniu uprawnień do renty rodzinnej oraz organ emerytalno-rentowy wypłacający rentę rodzinną o posiadaniu uprawnień do renty socjalnej.

Art. 10. 1. Prawo do renty socjalnej zawiesza się w razie osiągnięcia przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego.

2. Za działalność podlegającą obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, o której mowa w ust. 1, uważa się zatrudnienie, służbę, o której mowa w art.6 ust.1 pkt 4 i 6 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, lub inną pracę zarobkową albo prowadzenie działalności pozarolniczej.

3. Za przychód, o którym mowa w ust. 1, w przypadku prowadzenia działalności pozarolniczej, uważa się przychód stanowiący zadeklarowaną podstawę wymiaru składki na ubezpieczenia społeczne w rozumieniu ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. Nr 137, poz. 887, z późn. zm.²⁾), zwanej dalej „ustawą o systemie ubezpieczeń społecznych”.

4. Za przychód, o którym mowa w ust. 1, uważa się również kwoty pobranych zasiłków: chorobowego, macierzyńskiego i opiekuńczego oraz wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy, wypłacanego na podstawie przepisów Kodeksu pracy, kwoty świadczenia rehabilitacyjnego i wyrównawczego, zasiłku wyrównawczego i dodatku wyrównawczego.

5. Prawo do renty socjalnej ulega zawieszeniu w razie osiągnięcia przychodu innego niż wymieniony w ust. 1, zaliczonego do źródeł przychodów podlegających opodatkowaniu na zasadach określonych w art. 27 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2000 r. Nr 14, poz. 176, z późn. zm.³⁾), z zastrzeżeniem art. 9 ust. 1 i 2, lub osiągnięcia przychodów z tytułu umowy najmu, podnajmu, dzierżawy, poddzierżawy lub innych umów o podobnym charakterze, opodatkowanych na podstawie przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne.

6. Prawo do renty socjalnej zawiesza się w miesiącu, w którym zostały osiągnięte przychody, o których mowa w ust. 1 i 3-5, w łącznej kwocie wyższej niż 30% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy ostatnio ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego do celów emerytalnych.

7. Osoba pobierająca rentę socjalną jest obowiązana niezwłocznie powiadomić organ wypłacający rentę socjalną o osiągnięciu przychodu w kwocie powodującej zawieszenie prawa do renty socjalnej. Powiadomienie następuje w formie pisemnego oświadczenia. W przypadku gdy składki na ubezpieczenia społeczne są

odprowadzane przez płatnika składek, osoba pobierająca rentę socjalną jest obowiązana do przedstawienia zaświadczenia określającego kwotę przychodu.

8. Organ wypłacający rentę socjalną może wystąpić do urzędu skarbowego o przekazanie informacji o wysokości przychodów objętych podatkiem dochodowym od osób fizycznych lub zryczałtowanym podatkiem dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne lub informacji o opodatkowaniu działalności na zasadzie karty podatkowej, w celu dokonania weryfikacji oświadczenia złożonego przez osobę pobierającą rentę.

9. Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych ogłasza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski", w terminie do 14 dnia roboczego drugiego miesiąca każdego kwartału kalendarzowego, kwotę przychodu, o której mowa w ust. 6, z zaokrągleniem w górę do pełnych 10 groszy.

Art. 11. 1. Postępowanie w sprawie przyznania renty socjalnej wszczyna się na podstawie wniosku osoby ubiegającej się o rentę socjalną lub jej przedstawiciela ustawowego.

2. Postępowanie w sprawie przyznania renty socjalnej wszczyna się również na wniosek innej osoby albo kierownika ośrodka pomocy społecznej, działających za zgodą osób, o których mowa w ust. 1.

3. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, wzór wniosku o przyznanie renty socjalnej, uwzględniając instrukcję jego wypełnienia, wykaz dokumentów, które należy dołączyć do wniosku, szczegółowy tryb postępowania w sprawach o przyznanie renty socjalnej, tryb powiadamiania Zakładu oraz organów emerytalno-rentowych o tymczasowym aresztowaniu i odbywaniu kary pozbawienia wolności, wykaz dokumentów potwierdzających prawo do 50% kwoty renty socjalnej, uwzględniając współdziałanie osoby aresztowanej lub odbywającej karę pozbawienia wolności z dyrektorem aresztu śledczego lub zakładu karnego.

Art. 12. 1. Decyzje w sprawie przyznania renty socjalnej wydaje i świadczenie to wypłaca jednostka organizacyjna Zakładu właściwa ze względu na miejsce zamieszkania lub pobytu osoby ubiegającej się o rentę socjalną.

2. W przypadku gdy rentę rodzinną wypłaca jednostka organizacyjna Zakładu wskazana przez Prezesa Zakładu, rentę socjalną przyznaje i wypłaca ta jednostka.

3. W przypadku gdy uprawnienia do renty rodzinnej zostały ustalone przez organ emerytalno–rentowy, organ ten ustala, w drodze decyzji, wysokość renty socjalnej, wypłaca tę rentę, a w przypadku określonym w art. 9 ust. 2 odmawia wypłaty renty socjalnej lub wstrzymuje wypłatę tej renty.

4. Organ emerytalno–rentowy wypłacający rentę socjalną wydaje decyzję o wstrzymaniu wypłaty renty socjalnej w razie wystąpienia okoliczności powodujących zawieszenie prawa do świadczenia lub wstrzymanie wypłaty świadczenia.

5. Organy emerytalno–rentowe dokonujące wypłaty rent rodzinnych są obowiązane do powiadomienia Zakładu o przyznaniu renty rodzinnej osobom pobierającym rentę socjalną.

6. Od decyzji w sprawie renty socjalnej wydanej przez jednostkę organizacyjną Zakładu lub przez organ emerytalno–rentowy osobie ubiegającej się o rentę socjalną przysługują środki odwoławcze przewidziane dla decyzji w sprawach emerytur i rent w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych.

Art.13. 1. Zakład jest uprawniony do przetwarzania danych osobowych w zakresie niezbędnym do przyznawania i wypłacania renty socjalnej, zapewniając rzetelność tych danych.

2. Dane, o których mowa w ust. 1, są objęte tajemnicą służbową.

3. Przepisy ust.1 i 2 stosuje się odpowiednio do organu emerytalno–rentowego.

Art. 14. 1. Renta socjalna oraz koszty jej obsługi są finansowane ze środków budżetu państwa.

2. Zakład dokonuje zwrotu środków finansowych związanych z wypłatą rent socjalnych organom emerytalno–rentowym.

3. Ustalenie sposobu i trybu zwrotu środków, o których mowa w ust. 2, oraz okresów rozliczeniowych odbywa się w drodze porozumienia zawieranego między Zakładem a organami emerytalno-rentowymi.

Art.15. W sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się odpowiednio:

- 1) art.12-14, art.61, art. 88-94, art.98, art.100 ust.1 i 2, art.101, art.102 ust.1, art.104 ust. 4, art.107, art.114, art.116 ust. 2, art.118 ust.1-5, art.119 ust.1, art.121, art.122 ust.1, art.126, art.128, art. 129 ust. 1, art.130 ust.1, 2 i 3 pkt 1, art. 133-135, art.137-144 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przy czym kwotę wolną od potrąceń i egzekucji ustala się według zasad określonych dla renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy;
- 2) art. 80-82 i art. 84 ust.6 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Art. 16. W postępowaniu w sprawach o rentę socjalną stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, chyba że niniejsza ustawa stanowi inaczej.

Art. 17. W ustawie z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2002 r. Nr 110, poz. 968, z późn. zm.⁴⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 1a w pkt 12 w lit. a w tiret 3 otrzymuje brzmienie:
„- ze świadczeń z zaopatrzenia emerytalnego oraz ubezpieczenia społecznego, a także z renty socjalnej,”;
- 2) w art. 8 w § 1 pkt 12 otrzymuje brzmienie:
„12) kwoty otrzymane z tytułu zasiłku stałego, zasiłku stałego wyrównawczego, gwarantowanego zasiłku okresowego, pomocy pieniężnej dla rodzin zastępczych oraz pomocy dla uczących się i studiujących wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych,”;

3) w art. 19 § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Dyrektor oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych jest organem egzekucyjnym uprawnionym do stosowania egzekucji z wynagrodzenia za pracę, ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego, z renty socjalnej, z wierzytelności pieniężnych oraz z rachunków bankowych, w egzekucji administracyjnej należności pieniężnych z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne i należności pochodnych od składek oraz nienależnie pobranych świadczeń z ubezpieczenia społecznego lub innych świadczeń wypłacanych przez ten oddział, które nie mogą być potrącane z bieżących świadczeń.”;

4) w dziale II tytuł rozdziału 3 otrzymuje brzmienie:

„Egzekucja ze świadczeń z zaopatrzenia emerytalnego oraz ubezpieczenia społecznego, a także z renty socjalnej”;

5) w art. 79 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Organ egzekucyjny dokonuje zajęcia świadczeń z zaopatrzenia emerytalnego oraz z ubezpieczenia społecznego zobowiązanego, a także z renty socjalnej, zwanych dalej "świadczeniami", przez przesłanie do organu rentowego właściwego do spraw wypłaty zobowiązanemu świadczeń zawiadomienia o zajęciu tej części przysługujących zobowiązanemu świadczeń, która nie jest zwolniona spod egzekucji, na pokrycie egzekwowanych należności pieniężnych wraz z odsetkami z tytułu niezapłacenia należności w terminie i kosztami egzekucyjnymi. Organ egzekucyjny jednocześnie wzywa organ rentowy, aby nie wypłacał zajętej części świadczenia zobowiązanemu, lecz przekazał ją organowi egzekucyjnemu aż do pełnego pokrycia egzekwowanych należności pieniężnych.”;

6) w art. 164 § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Do zajęcia zabezpieczającego stosuje się odpowiednio przepisy o zajęciu egzekucyjnym pieniędzy, wynagrodzenia za pracę, świadczeń z zaopatrzenia emerytalnego oraz ubezpieczenia społecznego, renty socjalnej, egzekucję z rachunków bankowych, innych wierzytelności pieniężnych, praw z papierów wartościowych zapisanych na rachunku papierów wartościowych oraz z wierzytelności z rachunku pieniężnego, papierów wartościowych niezapisanych na rachunku papierów wartościowych, weksła, autorskich praw majątkowych i praw pokrewnych oraz własności przemysłowej, udziału w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, pozostałych praw majątkowych oraz ruchomości.”.

Art. 18. W ustawie z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 1998 r. Nr 64, poz. 414, z późn. zm.⁵⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2a w ust.1 pkt 18 otrzymuje brzmienie:

„18) rencie – oznacza to rentę z polskiego lub zagranicznego systemu ubezpieczeń społecznych albo zabezpieczenia społecznego oraz rentę socjalną,”;

2) w art. 11 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych oraz zasiłków stałych wyrównawczych,”;

3) w art. 27:

a) ust. 3a otrzymuje brzmienie:

„3a. W wypadku zbiegu uprawnień do zasiłku stałego i zasiłku stałego wyrównawczego, emerytury, renty, z wyłączeniem renty rodzinnej, zasiłek stały nie przysługuje.”,

b) uchyla się ust. 6a;

4) uchyla się art. 27a;

5) art. 28 otrzymuje brzmienie:

„Art. 28. Osobie samotnej uprawnionej do zasiłku stałego wyrównawczego, tymczasowo aresztowanej lub odbywającej karę pozbawienia wolności, przysługuje 30% przyznanego świadczenia. Pozostała część zasiłku może być, w razie potrzeby, przeznaczona na pokrycie wydatków na opłaty mieszkaniowe tej osoby.”;

6) w art. 30 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Osobie uprawnionej do zasiłku stałego i stałego wyrównawczego, a także gwarantowanego zasiłku okresowego przysługują świadczenia zdrowotne na zasadach określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym.”;

7) w art. 35 w ust. 2f pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) z zasiłku stałego wyrównawczego - ośrodek pomocy społecznej, który dokonuje wypłaty tego zasiłku, z tym że osobom nowo przyjętym do domu pomocy społecznej do końca roku kalendarzowego świadczenie to wypłaca ośrodek pomocy społecznej właściwy ze względu na miejsce zamieszkania tej osoby, po dokonaniu potrąceń. Opłatę za pobyt ośrodek pomocy społecznej przekazuje na konto domu pomocy społecznej.”;

8) w art. 35a w ust. 1:

a) pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) wysokość zasiłku stałego, zasiłku macierzyńskiego jednorazowego i okresowego,”

b) pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) minimalną wysokość zasiłku okresowego, zasiłku stałego wyrównawczego i macierzyńskiego zasiłku okresowego,”;

9) w art. 37 ust. 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„3. W miejscu pobytu, w przypadkach, o których mowa w ust. 2, przyznaje się świadczenia wymienione w art. 13, art. 15, art. 16, art. 17, art. 23a, art. 26, art. 27, art. 31, art. 31b i art. 32.

4. Właściwą miejscowo gminą, w przypadku ubiegania się osoby bezdomnej o zasiłek stały wyrównawczy, jest:

1) gmina siedziby zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności, który wydał orzeczenie o stopniu niepełnosprawności,

2) gmina siedziby lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych lub lekarza rzeczoznawcy Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, który wydał orzeczenie o całkowitej niezdolności do pracy,

3) gmina miejsca pobytu osoby bezdomnej, uprawnionej ze względu na wiek do zasiłku stałego wyrównawczego,

4) gmina siedziby szpitala psychiatrycznego lub zakładu opiekuńczo-leczniczego w stosunku do osób bezdomnych w nich przebywających.”;

10) w art. 43 ust. 6a otrzymuje brzmienie:

„6a. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, sposób przeprowadzania wywiadu środowiskowego (rodzinnego), uwzględniając miejsce i terminy jego przeprowadzania, wzór kwestionariusza wywiadu, uwzględniając w szczególności sytuacje, w których wypełnia się poszczególne części kwestionariusza wywiadu oraz dokumenty niezbędne do ustalenia sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej, a także wzór oświadczenia o stanie majątkowym i wzór legitymacji pracownika socjalnego.”.

Art. 19. W ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2000 r. Nr 14, poz. 176, z późn. zm.⁶⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 26 w ust. 7d pkt 2 otrzymuje brzmienie:
  - „2) decyzji przyznającej rentę z tytułu całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy, rentę szkoleniową albo rentę socjalną, albo”;
- 2) w art. 34:
  - a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:
    - „1. Organy rentowe są obowiązane, jako płatnicy pobierać zaliczki miesięczne od wypłacanych bezpośrednio przez te organy emerytur i rent, zasiłków pieniężnych z ubezpieczenia społecznego, rent strukturalnych, rent socjalnych oraz świadczeń pieniężnych dla cywilnych ofiar wojny.”,
  - b) w ust. 7 zdanie wstępne otrzymuje brzmienie:

„Organy rentowe są obowiązane, w terminie do końca lutego, po upływie roku podatkowego, dokonać rocznego obliczenia podatku należnego od podatników uzyskujących dochód z emerytur i rent, rent strukturalnych, rent socjalnych oraz świadczeń pieniężnych dla cywilnych ofiar wojny, pomniejszając - na ich wniosek - ten dochód o wydatki określone w art. 26 ust. 1 pkt 3 i 4, z wyjątkiem:”,
  - c) ust. 10 otrzymuje brzmienie:
    - „10. Jeżeli podatnik dokonał zwrotu nienależnie pobranych emerytur i rent lub zasiłków z ubezpieczenia społecznego, lub rent strukturalnych, lub rent socjalnych albo świadczeń pieniężnych dla cywilnych ofiar wojny, otrzymanych bezpośrednio z tego organu, a obowiązek poboru zaliczek przez ten organ trwa – organ rentowy odejmuje od

dochodu kwoty zwrotów dokonanych w roku podatkowym przy ustalaniu wysokości zaliczek oraz w rocznym obliczeniu dochodu, zamieszczając na tym rozliczeniu odpowiednie informacje.”.

Art. 20. W ustawie z dnia 1 grudnia 1994 r. o zasiłkach rodzinnych, pielęgnacyjnych i wychowawczych (Dz.U. z 1998 r. Nr 102, poz. 651, z późn. zm.⁷⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3 w ust. 2 pkt 7 otrzymuje brzmienie:

„7) zasiłek stały, zasiłek stały wyrównawczy i gwarantowany zasiłek okresowy,”;

2) w art. 20 w ust. 1 pkt 9 otrzymuje brzmienie:

„9) właściwe organy rentowe – osobom, którym wypłacają świadczenia emerytalno-rentowe lub rentę socjalną,”.

Art. 21. W ustawie z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (Dz.U. z 2001 r. Nr 6, poz. 56, z późn. zm.⁸⁾) w art. 2 w ust. 1 w pkt 2 wprowadza się następujące zmiany:

1) lit. c otrzymuje brzmienie:

„c) nie nabyła prawa do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej, renty socjalnej albo po ustaniu zatrudnienia, innej pracy zarobkowej, zaprzestaniu prowadzenia pozarolniczej działalności nie pobiera zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego, świadczenia rehabilitacyjnego, zasiłku chorobowego, macierzyńskiego lub wychowawczego,”;

2) lit. j otrzymuje brzmienie:

„j) nie pobiera, na podstawie przepisów o pomocy społecznej, zasiłku stałego, stałego wyrównawczego lub gwarantowanego zasiłku okresowego,”.

Art. 22. W ustawie z dnia 6 lutego 1997 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym (Dz.U. Nr 28, poz. 153, z późn. zm.⁹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 7 pkt 14 otrzymuje brzmienie:

„14) osobie pobierającej emeryturę lub rentę – rozumie się przez to osobę objętą zaopatrzeniem emerytalno-rentowym lub pobierającą rentę strukturalną, na podstawie odrębnych przepisów, oraz osobę pobierającą rentę socjalną,”;
- 2) w art. 8 pkt 17 otrzymuje brzmienie:

„17) osoby pobierające zasiłek stały, zasiłek stały wyrównawczy lub gwarantowany zasiłek okresowy z pomocy społecznej, niepodlegające ubezpieczeniu z innego tytułu,”;
- 3) w art. 15 pkt 7 otrzymuje brzmienie:

„7) osób pobierających zasiłek stały, zasiłek stały wyrównawczy lub gwarantowany zasiłek okresowy z pomocy społecznej – obejmuje okres od dnia przyznania zasiłku do dnia utraty prawa do jego pobierania,”;
- 4) w art. 16 ust. 8 otrzymuje brzmienie:

„8. Osoby pobierające zasiłek stały, zasiłek stały wyrównawczy lub gwarantowany zasiłek okresowy z pomocy społecznej zgłasza do ubezpieczenia zdrowotnego ośrodek pomocy społecznej.”;
- 5) w art. 21 w ust. 3 pkt 7 otrzymuje brzmienie:

„7) osób wymienionych w art. 8 pkt 17 – jest kwota odpowiadająca wysokości zasiłku stałego, zasiłku stałego wyrównawczego lub gwarantowanego zasiłku okresowego z pomocy społecznej,”;
- 6) w art. 25 w ust. 1 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) osób pobierających zasiłek stały, zasiłek stały wyrównawczy lub gwarantowany zasiłek okresowy z pomocy społecznej opłaca jednostka pomocy społecznej przyznająca zasiłek,”.

Art. 23. W ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. Nr 137, poz. 887, z późn. zm.¹⁰⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 50:

a) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Dane zgromadzone na koncie ubezpieczonego, o których mowa w art. 40, i na koncie płatnika składek, o których mowa w art. 45, mogą być udostępniane sądom, prokuratorom, organom kontroli skarbowej, komornikom sądowym, ośrodkom pomocy społecznej, powiatowym centrom pomocy rodzinie oraz Komisji Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych, z uwzględnieniem przepisów dotyczących ochrony danych osobowych.”,

b) ust. 9 otrzymuje brzmienie:

„9. Dane zgromadzone na kontach, o których mowa w ust. 3, udostępnia się bezpłatnie sądom, prokuratorom, organom kontroli skarbowej, ośrodkom pomocy społecznej, powiatowym centrom pomocy rodzinie oraz Komisji Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych.”;

2) w art. 76 w ust.1 w pkt 6 po lit. b dodaje się lit.c w brzmieniu:

„c) obsługą rent socjalnych, finansowanych ze środków budżetu państwa.”.

Art. 24. W ustawie z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz. U. Nr 144, poz. 930, z późn. zm.¹¹⁾) w art. 11 w ust. 6 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) decyzji przyznającej rentę z tytułu całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy, rentę szkoleniową albo rentę socjalną, albo”.

Art. 25. W ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. Nr 162, poz.1118, z późn. zm.¹²⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 57 dotychczasową treść oznacza się jako ust.1 i dodaje ust.2 w brzmieniu:

„2. Przepisu ust.1 pkt 3 nie stosuje się do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiety lub 25 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy.”;

- 2) art. 57a otrzymuje brzmienie:

„Art. 57a. Warunek określony w art. 57 ust. 1 pkt 2 nie jest wymagany od ubezpieczonego, którego niezdolność do pracy jest spowodowana wypadkiem w drodze do pracy lub z pracy.”;

- 3) w art.58 w ust.1 zdanie wstępne otrzymuje brzmienie:

„Warunek posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego, w myśl art. 57 ust. 1 pkt 2, uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony osiągnął okres składkowy i nieskładkowy, wynoszący łącznie co najmniej.”;

- 4) art. 66 otrzymuje brzmienie:

„Art. 66. W razie śmierci osoby pobierającej zasiłek przedemerytalny lub świadczenie przedemerytalne, renta rodzinna przysługuje uprawnionym członkom rodziny także wówczas, gdy osoba, po której przysługuje renta, zmarła po upływie 18 miesięcy od ustania okresów wymienionych w art. 57 ust. 1 pkt 3. W takim przypadku przyjmuje się, że osoba zmarła spełniała warunki do uzyskania renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy.”.

Art. 26. 1. Osobom uprawnionym do renty socjalnej przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy na podstawie ustawy wymienionej w art. 18, zwanej dalej „ustawą o pomocy społecznej”, renta socjalna przysługuje w wysokości i na zasadach określonych w niniejszej ustawie.

2. Orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, orzeczenia lekarza orzecznika o niezdolności do pracy oraz orzeczenia komisji lekarskiej do spraw inwalidztwa i zatrudnienia o zaliczeniu do jednej z grup inwalidów, wydane przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy i uprawniające do renty socjalnej na podstawie ustawy o pomocy społecznej, stanowią podstawę do przyznania renty socjalnej na podstawie niniejszej ustawy przez okres, na który zostały wydane, z uwzględnieniem art. 4 ust. 3.

3. Orzeczenia o stopniu niepełnosprawności oraz orzeczenia komisji lekarskiej do spraw inwalidztwa i zatrudnienia o zaliczeniu do jednej z grup inwalidów wydane przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, uprawniające do renty socjalnej na podstawie ustawy o pomocy społecznej, są traktowane na równi z orzeczeniami lekarza orzecznika.

4. Ośrodki pomocy społecznej prześlą do końca czerwca 2003 r. jednostkom organizacyjnym Zakładu dokumentację umożliwiającą przyznanie i wypłatę renty socjalnej od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, a do dnia 5 sierpnia 2003 r. dodatkowo przekazują listę osób, którym nie wypłacono renty socjalnej za lipiec 2003 r., a także dokumentację osób, którym przyznały rentę socjalną w lipcu 2003 r.

5. Dokumentacja, o której mowa w ust.4, obejmuje:

- 1) imienną listę osób uprawnionych do renty socjalnej w czerwcu i lipcu 2003 r. sporządzoną w formie pisemnej lub w formie elektronicznej;
- 2) wnioski o rentę socjalną;
- 3) uwierzytelnione przez ośrodek pomocy społecznej kopie orzeczeń, o których mowa w ust. 2, oraz kopie zaświadczeń szkoły, szkoły wyższej lub jednostki prowadzącej studia doktoranckie o uczęszczaniu do jednej z tych szkół albo

uczestniczeniu w studiach doktoranckich lub odbywaniu aspirantury naukowej, które stanowiły podstawę przyznania renty socjalnej.

Art. 27. 1. Do spraw o przyznanie renty socjalnej wszczętych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe. W razie ustalenia po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy prawa do renty socjalnej na podstawie dotychczasowych przepisów, ośrodki pomocy społecznej, po dokonaniu wypłaty renty socjalnej za okres do dnia 31 lipca 2003 r., niezwłocznie prześlą jednostkom organizacyjnym Zakładu dokumentację, o której mowa w art. 26 ust. 5 pkt 2 i 3.

2. W przypadkach określonych w ust. 1 jednostka organizacyjna Zakładu ustala prawo do renty socjalnej od dnia 1 sierpnia 2003 r., jeżeli osoba spełnia warunki do przyznania renty socjalnej na podstawie niniejszej ustawy.

Art. 28. 1. Upoważnia się ministra właściwego do spraw finansów publicznych do dokonania, na wniosek ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, przeniesienia planowanych wydatków przeznaczonych na finansowanie rent socjalnych oraz zasiłków pielęgnacyjnych, określonych w ustawie budżetowej na rok 2003, w obrębie jednego działu między częściami, rozdziałami i paragrafami.

2. Do przeniesień wydatków, o których mowa w ust. 1, nie stosuje się ograniczeń określonych w art. 96 ust. 2 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 155, poz. 1014, z późn. zm.¹³⁾).

Art. 29. Do czasu wydania przepisu wykonawczego przewidzianego w art. 43 ust. 6a ustawy, o której mowa w art. 18 pkt 10 niniejszej ustawy, zachowuje moc rozporządzenie wydane na podstawie dotychczasowego upoważnienia.

Art. 30. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 sierpnia 2003 r., z wyjątkiem:

- 1) art. 13 ust.1 i 2 i art. 26 ust.4 i 5, które wchodzi w życie z dniem 1 czerwca 2003 r.;
- 2) art. 2 pkt 3, który wchodzi w życie z dniem uzyskania przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej.

- 1) Zmiany zostały ogłoszone w Dz.U. z 1999 r. Nr 38, poz.360, Nr 70, poz. 774, Nr 72, poz.801 i 802 i Nr 106, poz. 1215, z 2000 r. Nr 2, poz.26, Nr 9, poz. 118, Nr 19, poz. 238, Nr 56, poz. 678 i Nr 84, poz.948, z 2001 r. Nr 8, poz.64, Nr 27, poz. 298, Nr 85, poz. 924, Nr 89, poz. 968, Nr 111, poz. 1194 i Nr 154, poz. 1792 oraz z 2002 r. Nr 74, poz.676, Nr 199, poz. 1673, Nr 200, poz. 1679, Nr 240, poz. 2054 i Nr 241, poz. 2074.
- 2) Zmiany zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998 r. Nr 162, poz. 1118 i 1126, z 1999 r. Nr 26, poz. 228, Nr 60, poz. 636, Nr 72, poz. 802, Nr 78, poz. 875 i Nr 110, poz. 1256, z 2000 r. Nr 9, poz. 118, Nr 95, poz. 1041, Nr 104, poz. 1104 i Nr 119, poz. 1249, z 2001 r. Nr 8, poz. 64, Nr 27, poz. 298, Nr 39, poz. 459, Nr 72, poz. 748, Nr 100, poz.1080, Nr 110, poz.1189, Nr 111, poz.1194, Nr 130, poz.1452 i Nr 154, poz.1792 oraz z 2002 r. Nr 25, poz.253, Nr 41, poz.365, Nr 74, poz.676, Nr 155, poz. 1287, Nr 169, poz. 1387, Nr 199, poz. 1673, Nr 200, poz. 1679 i Nr 241, poz. 2074.
- 3) Zmiany tekstu jednolitego zostały ogłoszone w Dz. U. z 2000 r. Nr 22, poz. 270, Nr 60, poz. 703, Nr 70, poz. 816, Nr 104, poz. 1104, Nr 117, poz. 1228 i Nr 122, poz. 1324, z 2001 r. Nr 4, poz. 27, Nr 8, poz. 64, Nr 52, poz. 539, Nr 73, poz. 764, Nr 74, poz. 784, Nr 88, poz. 961, Nr 89, poz. 968, Nr 102, poz. 1117, Nr 106, poz. 1150, Nr 110, poz. 1190, Nr 125, poz. 1363 i 1370 i Nr 134, poz. 1509, z 2002 r. Nr 19, poz. 199, Nr 25, poz. 253, Nr 74, poz. 676, Nr 78, poz. 715, Nr 89, poz. 804, Nr 135, poz. 1146, Nr 141, poz. 1182, Nr 169, poz. 1384, Nr 181, poz. 1515, Nr 200, poz. 1679 i Nr 240, poz. 2558 oraz z 2003 r. Nr 7, poz. 79.
- 4) Zmiany tekstu jednolitego zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 113, poz. 984, Nr 127, poz. 1090, Nr 141, poz. 1178, Nr 153, poz. 1271, Nr 169, poz. 1387, Nr 199, poz. 1672, Nr 200, poz. 1679 i Nr 216, poz. 1824.
- 5) Zmiany tekstu jednolitego zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998 r. Nr 106, poz. 668, Nr 117, poz. 756 i Nr 162, poz. 1118 i 1126, z 1999 r. Nr 20, poz. 170, Nr 79, poz. 885 i Nr 90, poz. 1001, z 2000 r. Nr 12, poz. 136 i Nr 19, poz. 238, z 2001 r. Nr 72, poz. 748, Nr 88, poz. 961, Nr 89, poz. 973, Nr 111, poz.1194, Nr 122, poz. 1349 i Nr 154, poz. 1792 oraz z 2003 r. Nr 7, poz. 79.
- 6) Zmiany tekstu jednolitego zostały wymienione w przypisie 3.
- 7) Zmiany tekstu jednolitego zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 162, poz. 1118, z 1999 r. Nr 60, poz. 636 i Nr 110, poz. 1256, z 2000 r. Nr 104, poz. 1104, z 2001 r. Nr 122, poz. 1349, Nr 128, poz. 1405 i Nr 154, poz. 1791 oraz z 2002 r. Nr 74, poz. 676 i Nr 181, poz. 1515.
- 8) Zmiany tekstu jednolitego zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 42, poz. 475, Nr 89, poz. 973, Nr 100, poz. 1080, Nr 122, poz. 1323 i 1325, Nr 128, poz. 1405 i Nr 154, poz. 1793, z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 74, poz. 675, Nr 113, poz. 984, Nr 199, poz. 1673 i Nr 200, poz. 1679 oraz z 2003 r. Nr 6, poz. 65.
- 9) Zmiany zostały ogłoszone w Dz.U. z 1997 r. Nr 75, poz. 468, z 1998r. Nr 117, poz. 756, Nr 137, poz. 887, Nr 144, poz. 929 i Nr 162, poz. 1116, z 1999r. Nr 45, poz. 439, Nr 49, poz. 483, Nr 63, poz. 700, Nr 70, poz. 777, Nr 72, poz. 802, Nr 109, poz. 1236 i Nr 110, poz. 1255 i 1256, z 2000r. Nr 12, poz. 136, Nr 18, poz. 230, Nr 95, poz. 1041 i Nr 122, poz. 1311 i 1324, z 2001r. Nr 8, poz. 64, Nr 52, poz.539, Nr 88, poz. 961, Nr 97, poz. 1050, Nr 126, poz. 1382 i 1384 i Nr 154, poz. 1796 i 1801 oraz z 2002r. Nr 25, poz. 253, Nr 74, poz. 676, Nr 83, poz. 749, Nr 153, poz. 1271, Nr 200, poz. 1689, Nr 230, poz. 1920 i Nr 241, poz. 2074.
- 10) Zmiany zostały wymienione w przypisie 2.
- 11) Zmiany zostały ogłoszone w Dz.U. z 2000 r. Nr 104, poz. 1104 i Nr 122, poz. 1324, z 2001 r. Nr 74, poz. 784, Nr 88, poz. 961, Nr 125, poz. 1363 i 1369 i Nr 134, poz. 1509 oraz z 2002 r. Nr 141, poz. 1183, Nr 169, poz. 1384 i Nr 200, poz. 1679.
- 12) Zmiany zostały wymienione w przypisie 1.
- 13) Zmiany zostały ogłoszone w Dz. U. z 1999 r. Nr 38, poz. 360, Nr 49, poz. 485, Nr 70, poz. 778 i Nr 110, poz. 1255, z 2000 r. Nr 6, poz. 69, Nr 12, poz. 136, Nr 48, poz. 550, Nr 95, poz. 1041, Nr 119, poz. 1251 i Nr 122, poz. 1315, z 2001 r. Nr 45, poz. 497, Nr 46, poz. 499, Nr 88, poz. 961, Nr 98, poz. 1070, Nr 100, poz. 1082, Nr 102, poz. 1116, Nr 125, poz. 1368 i Nr 145, poz. 1623 oraz z 2002 r. Nr 41, poz. 363 i 365, Nr 74, poz. 676, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 156, poz. 1300, Nr 200, poz. 1686, Nr 213, poz. 1802, Nr 214, poz. 1806 i Nr 216, poz. 1824.

UZASADNIENIE

Projekt ustawy o rencie socjalnej zmienia charakter tego świadczenia ze świadczenia z pomocy społecznej na świadczenie rentowe dla osób niepełnosprawnych od dzieciństwa, z tą tylko różnicą, że będzie ono nadal finansowane z budżetu państwa.

Renta socjalna jest świadczeniem innym od pozostałych świadczeń z systemu pomocy społecznej. Ze względu na swój odrębny charakter przyznanie renty socjalnej nie wymaga przeprowadzania testu dochodowego ani też diagnozy sytuacji socjalno-bytowej dokonywanej za pomocą wywiadu rodzinnego (środowiskowego) przeprowadzanego w miejscu zamieszkania osoby ubiegającej się o uzyskanie tego świadczenia. Pobieranie renty socjalnej nie zobowiązuje osób pobierających to świadczenie do zachowania aktywności własnej, wymaganej od innych świadczeniobiorców pomocy społecznej. Osoby i rodziny korzystające z innych, pozostałych świadczeń pomocy społecznej są obowiązane do współudziału w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej (art.1 ust.3 ustawy z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej), a pomoc społeczna ma na celu umożliwienie przewyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia (art.1 ust.1 ustawy z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej). W przypadkach osób pobierających rentę socjalną, nie jest możliwe wypełnienie tego warunku ze względu na całkowitą niesprawność organizmu powodującą niezdolność do pracy.

Renta socjalna jest świadczeniem o charakterze obligatoryjnym, ciągłym i jej zadaniem jest kompensować brak możliwości nabycia uprawnień - ze względu na całkowitą niezdolność do pracy powstałą przed wejściem na rynek pracy - do świadczeń z systemu ubezpieczenia społecznego.

Ze względu na powyższe oraz w związku z projektowanymi zmianami systemu pomocy społecznej, których celem jest zwiększenie odpowiedzialności organów samorządu terytorialnego za system wsparcia swoich mieszkańców zarówno w obszarze dostępności do świadczeń pomocy społecznej (elastyczność kryteriów dochodowych), jak również wysokości tych świadczeń – renta socjalna jako świadczenie

o charakterze unitarnym nie powinna pozostać w systemie świadczeń pomocy społecznej. Rentę socjalną przyznaje się i wypłaca osobie pełnoletniej, całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało przed ukończeniem 18 roku życia lub w trakcie nauki w szkole bądź w szkole wyższej, przed ukończeniem 25 roku życia, a także w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Jej obligatoryjny charakter nie daje władzom lokalnym żadnych możliwości kształtowania polityki wobec tego świadczenia i wpływu na warunki czy kryteria jego przyznawania.

Projekt ustawy wychodzi również naprzeciw oczekiwaniom osób otrzymujących rentę socjalną, aby otrzymywane przez nich świadczenie nie było świadczeniem z pomocy społecznej, a świadczeniem wypłacanym przez organy ubezpieczenia społecznego. Wydaje się, że w podobnej sytuacji są osoby pobierające niskie świadczenia rentowe z tytułu ubezpieczenia społecznego, których okresy tego ubezpieczenia są minimalne.

Wejście w życie projektowanej ustawy spowoduje m.in. to, że organem przyznającym rentę socjalną przestanie być gminna jednostka samorządu terytorialnego jaką jest ośrodek pomocy społecznej, a będzie nim właściwy organ rentowy Zakładu Ubezpieczeń Społecznych lub jednostka organizacyjna Zakładu wskazana przez Prezesa ZUS, która na realizację tego zadania otrzyma środki z budżetu państwa.

Jednocześnie projekt zakłada również zmiany w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W aktualnym stanie prawnym uzyskanie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy jest uzależnione od spełnienia łącznie następujących warunków:

- 1) posiadania wymaganego, stosownie do wieku ubezpieczonego, okresu składkowego i nieskładkowego. Co najmniej jest to 5 lat dla osób w wieku powyżej 30 lat, przy czym ten pięcioletni okres musi przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia,
- 2) istnienia niezdolności do pracy powstałej w trakcie ubezpieczenia lub w ciągu 18 miesięcy od jego ustania (ewentualnie w ciągu 18 miesięcy od ustania niektórych okresów uznanych za składkowe lub nieskładkowe).

Projekt zakłada złagodzenie warunków wymaganych do uzyskania renty z tytułu niezdolności do pracy, a mianowicie od osoby całkowicie niezdolnej do pracy, która posiada okres ubezpieczenia co najmniej 20 lat w przypadku kobiet i 25 lat w przypadku mężczyzn, nie wymaga się, aby niezdolność do pracy powstała w czasie lub przed upływem 18 miesięcy od ustania ubezpieczenia.

Będzie to dotyczyć zatem osób, które legitymują się stosunkowo długim stażem ubezpieczeniowym i które z chwilą osiągnięcia wieku emerytalnego będą miały prawo do emerytury. Dzisiaj osobom tym Prezes ZUS, w oparciu o art. 83 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, może przyznać w drodze wyjątku renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Rocznie dla ok. 0,5 tys. takich osób Prezes ZUS podejmuje decyzję o przyznaniu renty. Procedura przyznania tego świadczenia jest z reguły wydłużona z racji konieczności badania i udokumentowania przez ZUS szczególnych okoliczności uniemożliwiających nabycie ustawowego prawa do renty.

Ta procedura wynika z treści wyżej wymienionego art. 83, mówiącego o tym, kiedy Prezes ZUS może przyznać w drodze wyjątku rentę, a mianowicie kiedy są spełnione łącznie następujące udokumentowane warunki:

- 1) wnioskodawca jest lub był osobą ubezpieczoną,
- 2) nie spełnia warunków ustawowych do uzyskania świadczenia wskutek szczególnych okoliczności,
- 3) nie może podjąć pracy ze względu na całkowitą niezdolność do pracy,
- 4) nie ma niezbędnych środków utrzymania.

Renty przyznane w oparciu o wyżej wymieniony art. 83 są finansowane z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ale podlegają refundacji z budżetu państwa.

Tak więc poszerzenie kręgu osób uprawnionych do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w istocie nie zwiększy wydatków z budżetu państwa, a jedynie ureguluje również sytuację osób całkowicie niezdolnych do pracy, które posiadają długi staż ubezpieczeniowy - w taki sposób, że z mocy prawa będą mogły otrzymać świadczenie w postaci renty.

W projekcie ustawy o rencie socjalnej założono, że uzyskiwanie przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego z tytułu zatrudnienia, służby lub innej pracy zarobkowej albo prowadzenia działalności pozarolniczej, a także uzyskiwania innego przychodu podlegającego opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych będzie stanowić podstawę do zawieszenia wypłacania renty socjalnej, jeżeli ten przychód przekroczy kwotę 30% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy ostatnio ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. Jest to rozwiązanie dla osób uprawnionych do renty socjalnej bardziej korzystne niż dotychczas obowiązujące, a tym samym stwarzające większe szanse przez terapię, rehabilitację na pełniejszą adaptację społeczną tej grupy osób niepełnosprawnych.

Dopuszczalna kwota przychodu została określona na jednakowym poziomie w stosunku do wszystkich przychodów i stanowi 30% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia. Rodzaje przychodów powodujących zawieszanie prawa do renty socjalnej zostały wymienione i obejmują możliwie pełny katalog przychodów.

Dotychczasowe ograniczenia polegające na uwzględnianiu tylko przychodu z tytułu pracy i działalności gospodarczej nie uwzględniały wielu rodzajów przychodów – co, zwłaszcza w przypadku dochodów z majątku (najmu, dzierżawy) lub umów cywilnoprawnych – powodowało nierówność wobec prawa osób pobierających rentę socjalną.

Proponuje się, aby na okres tymczasowego aresztowania lub odbywania kary pozbawienia wolności renta socjalna nie przysługiwała. Wyjątkiem byłoby wypłacanie 50% kwoty renty socjalnej osobom samotnym, nie mającym oprócz renty socjalnej innego przychodu, a posiadającym mieszkanie. Rozwiązanie to umożliwiłoby osobom samotnym dokonywanie opłat z tytułu czynszu, co pozwoliłoby na zachowanie przez nich prawa do mieszkania i zapobiegłoby bezdomności, w wyniku eksmisji z tytułu zaległości czynszowych, po opuszczeniu zakładu karnego.

W sposób wyraźny została wyodrębniona okresowa renta socjalna, która będzie wypłacana, w przypadku gdy osoba będzie posiadać czasową niezdolność do pracy.

Okres wypłacania renty socjalnej w takich przypadkach będzie okresem, na jaki orzeczono niezdolność do pracy danej osoby.

Przyjęcie ustawy o rencie socjalnej wymaga zmian w obowiązujących przepisach prawnych.

- **Zmiany do ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji są konsekwencją wykreślenia renty socjalnej z katalogu świadczeń z pomocy społecznej, które to świadczenia, na mocy art. 8 § 1 pkt 12 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, są zwolnione spod egzekucji administracyjnej. Zmiany do powyższej ustawy sytuują rentę socjalną – do celów egzekucji administracyjnej – wśród świadczeń zaopatrzenia emerytalnego i przewidują taki sam tryb egzekucji. W sytuacji powstałych zobowiązań organ egzekucyjny może dokonać zajęcia renty socjalnej w tej części, która nie jest zwolniona spod egzekucji na pokrycie należności wraz z odsetkami.**
- Zgodnie z art. 21 pkt 79 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, świadczenia z pomocy społecznej są wolne od podatku dochodowego. Wyprowadzenie renty socjalnej z systemu pomocy społecznej spowoduje obowiązek opłacania podatku dochodowego z renty socjalnej. Stąd, w celu zachowania dotychczasowej kwoty netto świadczenia, konieczne jest jego ubruttowanie, czyli dodanie do kwoty renty socjalnej takiej kwoty, która będzie odpowiadała wysokości miesięcznej zaliczki na podatek dochodowy (i składki na powszechne ubezpieczenie zdrowotne).

Zmiana do ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych polega na:

- 1) umożliwieniu osobom uprawnionym do renty socjalnej dokonywania odliczeń od dochodu wydatków na cele rehabilitacyjne (zmiana do art. 26 ust. 7d pkt 2),
- 2) uściśleniu obowiązków organów wypłacających rentę socjalną w zakresie poboru zaliczek na podatek dochodowy oraz dokonania rocznego obliczenia podatku (art. 34).

- Zmiana do ustawy o zasiłkach rodzinnych, pielęgnacyjnych i wychowawczych ma charakter porządkujący. Konieczne było wykreślenie renty socjalnej z katalogu zasiłków z pomocy społecznej, które wlicza się do dochodu rodziny otrzymującej zasiłki rodzinne. Tym samym renta socjalna będzie wliczana do dochodu rodziny jako dochód opodatkowany, a nie jako dochód z zasiłków z pomocy społecznej. Zmiana uprawnia organy rentowe wypłacające rentę socjalną do wypłaty zasiłku pielęgnacyjnego osobom pobierającym rentę socjalną.
- Zmiana do ustawy o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu ma charakter porządkujący. Wykreśla się rentę socjalną z grupy zasiłków z pomocy społecznej i dodaje się ją do grupy świadczeń emerytalnych i rentowych.
- Zmiana do ustawy o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym jest konsekwencją opodatkowania renty socjalnej. Składka na powszechne ubezpieczenie zdrowotne, finansowana do tej pory przez ośrodki pomocy społecznej, będzie obecnie odliczana od zaliczki na podatek dochodowy, tak jak ma to miejsce przy innych dochodach opodatkowanych. Składkę zdrowotną będzie więc naliczał i odprowadzał do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych organ wypłacający rentę socjalną.

W związku z pracami nad projektem ustawy o Narodowym Funduszu Zdrowia zmianie może ulec obowiązujący stan prawny w zakresie powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego. W razie przyjęcia ustawy o Narodowym Funduszu Zdrowia, będzie wskazane dokonanie zmian do art. 22 projektu.

- Zmiana do ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych ma zapewnić odpowiednią ochronę danych osób pobierających rentę socjalną. Wskazany w tej ustawie krąg podmiotów, którym będzie można udostępniać informacje zgromadzone na kontach osób ubezpieczonych (przez co rozumie się też informacje zgromadzone o osobach, którym Zakład Ubezpieczeń Społecznych wypłaca świadczenia), poszerzono o ośrodki pomocy społecznej i powiatowe centra pomocy rodzinie. Zmiana zapewnia Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych przychody związane z obsługą rent socjalnych.
- Zmiana do ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne zapewnia osobom

niepełnosprawnym, pobierającym rentę socjalną i jednocześnie uzyskującym przychody opodatkowane w formie ryczałtu, możliwość odliczenia od dochodu wydatków na cele rehabilitacyjne.

Projekt wprowadza szeroki katalog osób mogących działać w imieniu osób ubiegających się o rentę socjalną – którymi są osoby niepełnosprawne całkowicie niezdolne do wykonywania pracy. Osoby sprawujące faktyczną opiekę nad osobami uprawnionymi do renty socjalnej będą mogły uzyskać w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych szeroką i rzetelną informację. Ponadto przewiduje się opracowanie wzoru wniosku o przyznanie renty socjalnej, który będzie zawierał katalog przychodów powodujących zawieszanie prawa do renty socjalnej i dokładne wyjaśnienia. Decyzja przyznająca rentę socjalną będzie również zawierała pouczenie o okolicznościach zawieszania prawa do renty.

Wydaje się, że instytucja jaką jest ZUS, która wypłaca rocznie miliony świadczeń i posiada do tego właściwe oprzyrządowanie oraz system informacyjny, będzie w stanie sprawniej obsłużyć klienta, zapewniając terminową realizację świadczeń dostarczanych za pośrednictwem poczty do miejsca zamieszkania klienta.

Rozwiązania przyjęte w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych zobowiązują do dokonania rocznego obliczenia podatku organy rentowe. W związku z tym, osoby pobierające renty socjalne nie będą musiały dokonywać rocznego obliczenia tego podatku samodzielnie. Zrobi to za nich Zakład Ubezpieczeń Społecznych lub inny organ wypłacający rentę socjalną zgodnie z art. 34 ust.7 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych.

Za koncepcją „wyprowadzenia” świadczenia – renta socjalna - z systemu pomocy społecznej przemawiają następujące argumenty:

- 1) jest to świadczenie o odrębnym charakterze niż pozostałe świadczenia z systemu pomocy społecznej i przyznawane na odrębnych zasadach,
- 2) świadczenie to jest adresowane do określonej grupy osób, u których całkowita niezdolność do pracy powstała w wieku nie dającym jeszcze możliwości

zatrudnienia i które nie będą miały możliwości nabycia prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego,

- 3) jest to świadczenie o charakterze obligatoryjnym, na które nie mają i nie będą miały wpływu władze lokalne dokonujące tylko wypłaty świadczenia,
- 4) terminowe i pełne wypłaty świadczeń w miejscu zamieszkania.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

Wyniki konsultacji z partnerami społecznymi.

Projekt ustawy o rencie socjalnej, w ramach przeprowadzonych konsultacji społecznych, został rozesłany z prośbą o wyrażenie opinii i zgłoszenie ewentualnych uwag do szeregu organizacji związkowych, organizacji pracodawców, a także do Rady Pomocy Społecznej oraz Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego. Projekt ustawy o rencie socjalnej uzyskał w wyniku przeprowadzonych konsultacji społecznych pozytywną opinię wymienionych podmiotów z niewielkimi uwagami, które zostały w części przyjęte. Idea uregulowania świadczenia w postaci renty socjalnej w odrębnej ustawie, wyodrębnienia tego świadczenia z systemu pomocy społecznej oraz wskazania jako płatnika renty ZUS-u lub innych organów emerytalnych i rentowych spotkała się z powszechną akceptacją.

Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego pozytywnie zaopiniowała projekt na posiedzeniu plenarnym w dniu 26 września 2002 r.

Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność” poparł projekt ustawy. W trybie roboczym zgłosił uwagę dotyczącą konieczności zapewnienia osobom pobierającym rentę socjalną, które zostały tymczasowo aresztowane lub odbywają karę pozbawienia wolności, środków, które zabezpieczyłyby pokrywanie opłat mieszkaniowych w trakcie ich pobytu w zakładzie karnym lub areszcie śledczym. W wyniku przeprowadzonych uzgodnień powstał zapis art. 8 ust. 3, który gwarantuje osobom samotnym, nie mającym innego dochodu, prawo do 50% renty socjalnej przez okres pobytu w zakładzie karnym lub areszcie śledczym. Rozwiązanie to umożliwi

utrzymanie i powrót do dotychczasowego miejsca zamieszkania po zakończeniu odbywania kary.

Uwagi Związku Nauczycielstwa Polskiego zostały uwzględnione, z wyjątkiem uwagi dotyczącej podwyższenia do 40% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia kwoty przychodu powodującej zawieszenie prawa do renty socjalnej. Przewidziana w projekcie kwota 30% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia jest zbliżona, a nawet nieco wyższa, od obecnie funkcjonującej w ustawie o pomocy społecznej kwoty umożliwiającej osiągnięcie dochodu bez zawieszania wypłaty renty socjalnej.

Federacja Związków Zawodowych Pracowników Ochrony Zdrowia uznała za zasadne główne założenie ustawy, aby renta socjalna była wypłacana ze środków budżetu państwa przez organy ubezpieczenia społecznego. Federacja oceniła pozytywnie powiązanie kwoty renty socjalnej z kwotą najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy oraz wprowadzenie kryterium zawieszania prawa do renty na poziomie 30% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia.

Uwagi Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych zostały uwzględnione po dokonaniu dodatkowych uzgodnień z Ministerstwem Edukacji Narodowej i Sportu (odnośnie do rozszerzenia kręgu szkół, w których nauka po ukończeniu 18 roku życia umożliwia otrzymanie renty socjalnej, oraz z Ministerstwem Finansów (odnośnie do stworzenia katalogu źródeł dochodów, których uzyskiwanie powoduje zawieszenie prawa do renty socjalnej).

Krajowy Związek Rewizyjny Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych oraz Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych zaakceptowały projekt bez uwag.

Uchwałą nr 14 z dnia 20 lutego 2003 r. w sprawie projektu ustawy o rencie socjalnej projekt ustawy został pozytywnie zaopiniowany przez Trójstronną Komisję do Spraw Społeczno-Gospodarczych.

Swoje poparcie do rozwiązań przewidzianych w projekcie wyraził też Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów. Według Zarządu Głównego Związku przekazanie renty socjalnej do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych daje świadczeniobiorcy szansę otrzymania renty w stałych terminach.

Również Rada Pomocy Społecznej odniosła się pozytywnie do idei przekazania wypłaty renty socjalnej do ZUS, wskazując na ujednoczenie systemu orzecznictwa dla osób uprawnionych do renty socjalnej, konieczność odciążenia pracowników socjalnych od prac czysto administracyjnych na rzecz poprawy świadczonej pracy socjalnej oraz zwiększenia poczucia bezpieczeństwa socjalnego u osób uprawnionych. Kierując się troską o ochronę interesów osób niepełnosprawnych, Rada Pomocy Społecznej postuluje wprowadzenie odpowiedniego *vacatio legis* dla wejścia ustawy w życie oraz powiadamiania osób zainteresowanych o nowych przepisach. W efekcie projekt przewiduje wejście w życie ustawy z dniem 1 sierpnia 2003 r., a nie jak wcześniej planowano 1 marca 2003 r. Przewidziano też uproszczenie procedury postępowania o przyznanie renty socjalnej w stosunku do osób, które rentę będą otrzymywały do końca lipca 2003 r. z ośrodka pomocy społecznej (dokumentację gromadzi i przekazuje do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych ośrodek pomocy społecznej).

W związku z wyrażoną przez Radę Pomocy Społecznej obawą o osoby, u których przed 18 rokiem życia występowało inwalidztwo bez określenia stopnia tego inwalidztwa, a całkowita niezdolność do pracy powstała po 18 roku życia, należy stwierdzić, że projekt nie odbiera takim osobom uprawnień do renty socjalnej. Dlatego należy spodziewać się, że ani praktyka, ani orzecznictwo nie będą odmawiać prawa do renty socjalnej osobom niepełnosprawnym od dzieciństwa, u których całkowita niezdolność do pracy powstała dopiero po 18 roku życia.

Nie można zgodzić się z propozycją Rady Pomocy Społecznej, aby osobom odbywającym karę pozbawienia wolności w razie późniejszego stwierdzenia niesłuszności skazania wypłacać rentę socjalną za okres przebywania w zakładzie karnym. Powodem wstrzymania renty socjalnej osobom przebywającym w zakładach karnych jest fakt, że osoby takie mają zapewnione w zakładzie karnym pełne utrzymanie, a nie fakt, że osoby pozbawione wolności nie zasługują na to, by otrzymywać rentę socjalną. Uzależnienie wstrzymania renty socjalnej od faktu, że skazanie było zasadne, oznaczałoby dodatkowe karanie osób skazanych.

W toku konsultacji społecznych nie zgłaszano alternatywnych wariantów rozwiązań prawnych w zakresie rent socjalnych dla osób niepełnosprawnych od dzieciństwa.

Wpływ regulacji na dochody i wydatki budżetu i sektora finansów publicznych.

W związku z ubruttowaniem renty socjalnej jej wysokość ulegnie zmianie. Kwotę świadczenia brutto przyjęto na poziomie 84% renty przyznawanej z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Po dokonaniu planowanej waloryzacji świadczeń rentowych od dnia 1 marca 2003 r. wysokość renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy wyniesie 552,63 zł miesięcznie. Renta socjalna wynosiłaby w związku z tym 464,21 zł brutto, a 419,07 zł netto i byłaby minimalnie wyższa, po waloryzacji, od wysokości świadczenia, które aktualnie wynosi 418 zł. Wzrost świadczenia o 1,07 zł wynika z trudności w precyzyjnym przeliczeniu wysokości tego świadczenia przy jego ubruttowaniu i chęci uniknięcia zapisów ustawowych w ułamkach procentów – aby była to kwota otrzymywana przez świadczeniobiorcę w dzisiejszej wysokości 418 zł należałoby przyjąć poziom i wskaźnik 83,78% renty przyznawanej z tytułu całkowitej niezdolności do pracy.

Dokonano szacunku wpływu proponowanej regulacji na dochody i wydatki budżetu i sektora finansów publicznych. Szacunek przeprowadzono z uwzględnieniem konieczności ubruttowania świadczenia, kwoty podatku od osób fizycznych oraz składki na obowiązkowe ubezpieczenie zdrowotne. Założono również wzrost liczby świadczeniobiorców do 220 tys. w 2003 r. oraz przyjęto wysokość świadczenia brutto na poziomie 84% renty przyznawanej z tytułu niezdolności do pracy.

Została określona wysokość wydatków związanych z przyznawaniem i wypłacaniem renty socjalnej oraz wysokość dochodów budżetu państwa w związku z przesunięciem renty socjalnej do kategorii dochodów opodatkowanych podatkiem dochodowym od osób fizycznych.

Zgodnie z planowaną waloryzacją od dnia 1 marca 2003 r. wysokości renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, wysokość tej renty wyniesie 552,63 zł miesięcznie.

Wysokość renty socjalnej, zgodnie z propozycją zawartą w projekcie ustawy, wynosi 84% renty przyznawanej z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, czyli $552,63 \text{ zł} \times 84\% = 464,21 \text{ zł}$. Jest to więc ubruttowiona kwota świadczenia, od której należy odliczyć podatek (z uwzględnieniem kwoty

wolnej od podatku) od osób fizycznych oraz składkę na obowiązkowe ubezpieczenie zdrowotne, aby otrzymać kwotę świadczenia wypłacanego świadczeniobiorcy. Są to odpowiednio:

- kwota świadczenia przed opodatkowaniem 464,21 zł,
- kwota podatku $464,21 \text{ zł} \times 19\% = 88,16 \text{ zł} - 44,17 \text{ zł}$ (kwota wolna od podatku) = 43,99 zł,
- kwota składki na ubezpieczenie zdrowotne $464,21 \text{ zł} \times 8,00\% = 37,14 \text{ zł}$,
- dotychczasowa składka – $464,21 \text{ zł} \times 7,75\% = 35,98 \text{ zł}$,
- $37,14 \text{ zł} - 35,98 \text{ zł} = 1,16 \text{ zł}$,
- $43,99 \text{ zł} - 35,98 \text{ zł} = 8,01 \text{ zł}$, a po zaokrągleniu 8 zł zaliczka do Urzędu Skarbowego,
- $35,98 \text{ zł} + 8,00 \text{ zł} + 1,16 \text{ zł} = 45,14 \text{ zł}$,
- $464,21 \text{ zł} - 45,14 \text{ zł} = 419,07 \text{ zł}$ – wysokość świadczenia otrzymywanego przez świadczeniobiorcę.

Wysokość ta jest wyższa o 1,07 zł od wysokości świadczenia, które aktualnie wynosi 418 zł.

W 2001 r. rentę socjalną otrzymywało 205 tys. osób z przeciętną częstotliwością świadczenia 10,9 miesiąca w roku. Zakładając w 2002 r. wzrost liczby osób pobierających rentę socjalną o 5,2% liczba tych osób wyniesie ok. 216 tys. Utrzymując dotychczasowe zasady przyznawania renty socjalnej, coroczny wzrost liczby osób pobierających to świadczenie osiągnie liczbę ok. 226,6 tys.

W związku z częściową zmianą zasad: przyznawania renty socjalnej, orzekania o niezdolności do pracy, możliwości czasowego zawieszania wypłaty świadczenia na podstawie niniejszego projektu, przewiduje się nieznaczny spadek dynamiki wzrostu liczby osób pobierających rentę socjalną w 2003 r.

PORÓWNANIE KOSZTÓW WYPŁATY RENTY SOCJALNEJ W PRZYPADKU ZMIANY PRZEPISÓW I UTRZYMANIA SYTUACJI DOTYCHCZASOWEJ

Liczba świadczeniobiorców

W 2002 r. (według przewidywanego wykonania) rentę socjalną pobierało rocznie 216 tys. osób. W 2003 r. zakłada się, że w przypadku utrzymania dotychczasowych regulacji, liczba osób otrzymujących to świadczenie wyniosłaby 226,6 tys. osób, a w przypadku wejścia w życie ustawy o rencie socjalnej – 220 tys. osób. Zmniejszenie to jest spowodowane innym sposobem orzekania prawa do renty socjalnej w ZUS.

Wysokość świadczeń

Koszt renty socjalnej realizowanej przez OPS wynosi:

wysokość renty	418,00 zł		
wysokość składki na ubezpieczenie zdrowotne	33,40 zł		
		Razem	<u>451,40 zł</u>

Koszt renty socjalnej realizowanej przez ZUS wynosi:

wysokość renty netto	419,07 zł		
wysokość składki na ubezpieczenie zdrowotne	37,14 zł		
		Razem	<u>456,21 zł</u>
		(renta plus składka na ubezpieczenie zdrowotne)	

Podatek dochodowy od osób fizycznych	8,00 zł		
--------------------------------------	---------	--	--

Razem renta brutto		<u>464,21 zł</u>
--------------------	--	-------------------------

(czyli 84% kwoty najniższej emerytury wynoszącej 552,63 zł)

Okres pobierania świadczenia

Zakłada się, że przeciętna liczba świadczeń miesięcznych wypłacanych w roku wynosi 10,8 miesiąca (w tym w okresie od stycznia do lipca 6,3 miesiąca i od sierpnia do grudnia 4,5 miesiąca).

Koszty obsługi świadczeń przez ZUS

Koszty administracyjne poniesione przez ZUS z tytułu obsługi świadczeń wynoszą:

Koszty jednorazowe:

Oprogramowanie renty socjalnej	1 500 tys. zł
Przejęcie akt	7 927 tys. zł
Szkolenia pracowników	41 tys. zł
Razem	<u>9 468 tys. zł</u>

Koszty roczne:

Orzekanie	3 089 tys. zł
Przyznawanie i wypłata renty socjalnej	24 682 tys. zł
Roczne rozliczanie podatku dochodowego i składek na ubezpieczenie zdrowotne	903 tys. zł
Razem	<u>28 674 tys. zł</u>

Porównanie kosztów wypłaty i obsługi renty socjalnej w 2003 r.

Uwzględniając przedstawione powyżej założenia, roczny koszt wypłaty renty socjalnej w dwóch wariantach w 2003 r. ilustruje poniższe zestawienie:

<i>W przypadku utrzymania obecnych regulacji</i>	
Koszt renty socjalnej (226,6 tys. osób x 418 zł x 10,8 m-ca)	1 023,0 mln zł

Koszt składki zdrowotnej (226,6 tys. osób x 33,4 zł x 10,8 m-ca)	79,3 mln zł
(1) RAZEM	1 102,3 mln zł
<i>W przypadku zmiany przepisów</i>	
KOSZT WYPŁATY ŚWIADCZEŃ PRZEZ OPS (STYCZEŃ-LIPIEC)	
Koszt renty socjalnej (220 tys. osób x 418 zł x 6,3 m-ca)	579,43 mln zł
Koszt składki zdrowotnej (220 tys. osób x 33,4 zł x 6,3 m-ca)	46,3 mln zł
(2) Razem	625,6 mln zł
KOSZT WYPŁATY ŚWIADCZEŃ PRZEZ ZUS (SIERPIEŃ-GRUDZIEŃ)	
Koszt renty socjalnej netto (220 tys. osób x 419,07 zł x 4,5 m-ca)	414,9 mln zł
Koszt składki zdrowotnej (220 tys. osób x 37,14 zł x 4,5 m-ca)	36,8 mln zł
(3) Razem koszt renty netto i składki	451,7 mln zł
Koszt podatku dochodowego od osób fizycznych	7,9 mln zł
<i>Koszt wypłaty świadczeń brutto</i>	<i>459,6 mln zł</i>
(4) Koszty administracyjne ZUS, <i>w tym:</i>	23,8 mln zł
Koszt jednorazowy	9,5 mln zł
Koszt wypłaty w 2003 r. (za 5 miesięcy)	14,3 mln zł
(5) RAZEM (2+3+4)	1 101,0 mln zł
Różnica (1-5)	1,3 mln zł

Podsumowując, wprowadzenie ustawy o rencie socjalnej oznacza zmniejszenie kosztów tych świadczeń z budżetu państwa.

Znaczna część kosztów związanych z obsługą tego świadczenia w początkowej fazie zostanie pokryta z własnych środków przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, w związku z czasowym ograniczeniem kosztów obsługi w realizacji zadań w innych obszarach. Ustawy okołobudżetowe wprowadziły ograniczenia w zakresie przyznawania i wypłat zasiłków chorobowych, macierzyńskich i porodowych. Efekty tych ograniczeń zaczną być widoczne częściowo już w 2003 r. Przyjęcie tego rozwiązania ma charakter czasowy. Docelowo obsługa tego zadania będzie realizowana z niewielkiej części środków budżetowych przeznaczonych na jego realizację. Taka możliwość pojawi się w kolejnych latach, gdzie zgodnie z przyjętymi założeniami spodziewane jest zmniejszenie się liczby osób uprawnionych do renty socjalnej. Będzie to możliwe ze względu na zmianę systemu orzekania o niezdolności do pracy na system ZUS, który jest bardziej restryktywny, ze względu na zbieg uprawnień renty socjalnej i renty rodzinnej (do odpowiedniej wysokości) oraz ze względu na wyłączenie możliwości jednoczesnego pobierania renty socjalnej i zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego czy renty strukturalnej.

Wydatki związane z kosztami wypłaty zostaną pokryte ze środków planowanych na wypłatę rent socjalnych wraz z kosztami realizacji zadań w ramach środków Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wynikających z ograniczenia kosztów obsługi innych rodzajów świadczeń, których zasady i kryteria uległy znacznym zmianom.

Wpływ regulacji na rynek pracy

- brak istotnego wpływu; Świadczenie będzie przyznawane osobom całkowicie niezdolnym do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało przed ukończeniem 18 roku życia lub w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej, przed ukończeniem 25 roku życia, a także w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Wpływ regulacji na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki

- brak istotnego wpływu; Projekt reguluje przeniesienie przyznawania i wypłaty świadczenia do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Koszty będą pokrywane z budżetu państwa. Świadczenie będzie opodatkowane. Obecnie świadczenie to

jest wypłacane przez ośrodki pomocy społecznej, nie jest opodatkowane, a koszty są pokrywane z budżetu państwa.

Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionów

- brak istotnego wpływu; Aktualnie z tej formy pomocy korzysta 205 tys. osób. Szacuje się, że liczba ta wzrośnie do ok. 220 tys. w 2003 r. Ze względu na przeniesienie do ZUS planuje się również zmianę systemu orzekania o niezdolności do pracy na system funkcjonujący w ZUS, co, jak się przypuszcza, w przyszłości ograniczy liczbę osób pobierających to świadczenie.

SEKRETARZ
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ STANU
W MINISTERSTWIE SPRAW ZAGRANICZNYCH

Prof. dr hab. Danuta Hübner
Skr. Min. DH/2,76 /2003/DPE-eb

Warszawa, 28 styczeń 2003 r.

Pan
Aleksander Proksa
Sekretarz Rady Ministrów

Opinia o zgodności projektu ustawy o rencie socjalnej, z prawem Unii Europejskiej, wyrażona na podstawie art. 2 ust.1 pkt.2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (DZ.U. Nr 106 poz.494), przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Minister Danutę Hübner, działającą z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej.

W związku z przedstawionym projektem ustawy o rencie socjalnej (pismo nr RM-10-12-03), uprzejmie informuję, iż opinia o zgodności pierwotnego tekstu ww. projektu ustawy z prawem Unii Europejskiej została wyrażona przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Minister Danutę Hübner, działającą z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej, w dniu 2 stycznia 2003 roku (pismo nr Sekr.Min.DH/16/2002/DPE-im).

Jednocześnie, w związku ze zmianami zaproponowanymi w przedłożonym projekcie ustawy o rencie socjalnej, pozwalam sobie stwierdzić, iż nie wpływają one na zmianę pozytywnej konkluzji ww. opinii.

W załączeniu przekazuję kopię ww. opinii.

Z poważaniem,

Z up. Sekretarza Komitetu
Integracji Europejskiej
PODSEKRETARZ STANU

Jarosław Pietras

Do uprzejmej wiadomości:

Pani Jolanta Banach

Sekretarz Stanu

Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej

**SEKRETARZ
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ STANU
W MINISTERSTWIE SPRAW ZAGRANICZNYCH**

Prof. dr hab. Danuta Hübner
Skr. Min. DH/ 16 /2002/DPE-im

Warszawa,

02 STY. 2003

**Pan
Michał Kalinowski
Sekretarz Komitetu Rady Ministrów**

Opinia o zgodności projektu ustawy o rencie socjalnej, z prawem Unii Europejskiej, wyrażona na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (Dz. U. Nr 106, poz. 494) przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Minister Danutę Hübner, działającą z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej

W związku z przedłożonym projektem ustawy (pismo nr KRM-10-198-02), pozwalam sobie wyrazić następującą opinię:

- I. Przedłożony projekt ustawy określa zasady i tryb przyznawania oraz wypłaty renty socjalnej. Celem opiniowanego projektu jest m.in. upoważnienie organów ubezpieczenia społecznego do podejmowania decyzji w sprawie przyznania renty socjalnej (dotychczas uprawnione były ośrodki pomocy społecznej). Renta socjalna, przewidziana w projekcie ustawy, przysługiwać ma kręgowi podmiotów, obejmującemu: 1) osoby posiadające obywatelstwo polskie, zamieszkujące i przebywające na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, 2) cudzoziemców także zamieszkujących i przebywających oraz posiadających zezwolenie na osiedlenie się lub status uchodźcy, a także 3) obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej, przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, którzy uzyskali zezwolenie na pobyt.
- II. Projekt ustawy odnosi się do materii objętej zakresem prawa Unii Europejskiej i wymaga dokonania analizy pod kątem zgodności postanowień projektu ustawy z przepisami tego prawa. W szczególności projekt ten należy porównać z przepisami Traktatu

Ustanawiającego Wspólnotę Europejską (TWE) oraz z aktami prawa pochodnego, uchwalonymi przez Radę na podstawie art. 42 oraz 308 TWE. Wśród tych aktów podstawowe znaczenie posiadają:

- Rozporządzenie Rady (EWG) Nr 1408/71 z 14 czerwca 1971 r. w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia socjalnego wobec pracowników i ich rodzin, którzy przemieszczają się w ramach Wspólnoty (wersja skonsolidowana w Dz. Urz. WE nr C 325, 10.12.92),
- Rozporządzenie Rady (EWG) Nr 574/72 z 21 marca 1972 r. ustalające sposób stosowania rozporządzenia Rady (EWG) Nr 1408/71 w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia socjalnego wobec pracowników i ich rodzin, którzy przemieszczają się w ramach Wspólnoty (wersja skonsolidowana w Dz. Urz. WE nr C 325, 10.12.92).

III. Zgodnie z art. 4 ust. 4 Rozporządzenia Rady (EWG) Nr 1408/71, przepisów rozporządzenia nie stosuje się do pomocy społecznej i medycznej. Natomiast art. 4 ust. 2.bis. stanowi, iż rozporządzenie ma zastosowanie do świadczeń specjalnych o charakterze nieskładkowym (*non contributif*), wypłacanych na podstawie odrębnych przepisów, które są przeznaczone na dodatkowe lub uzupełniające pokrycie typowych ryzyk ubezpieczeniowych.

Kwestię, czy renta socjalna uregulowana w opiniowanym projekcie ustawy należy do pomocy społecznej wyłączonej z zakresu działania Rozporządzenia Rady (EWG) Nr 1408/71 na mocy art. 4 ust. 4, czy też należy ją zaliczyć do świadczeń specjalnych, o których mówi art. 4 ust. 2.bis., rozstrzyga wykładnia dokonana przez Trybunał Sprawiedliwości. W praktyce bowiem świadczenia pomocy społecznej są często trudne do odgraniczenia od świadczeń zabezpieczenia społecznego. W orzecznictwie wspólnotowym ustalono, że jeżeli warunki uzyskania określonego świadczenia są ustawowo zdefiniowane, to należy je kwalifikować jako należące do zabezpieczenia społecznego. Jeżeli natomiast świadczenia są przyznawane w sposób dyskrecjonalny w relacji do potrzeb beneficjenta, to należy przyjąć, że chodzi tu o świadczenia pomocy społecznej. W orzeczeniu z 5 maja 1983 r. w sprawie 139/82 *Piscitello przeciwko INPS (Włochy)* Trybunał stwierdził, iż renta pomocy socjalnej jest objęta zakresem regulacji Rozporządzenia Rady (EWG) Nr 1408/71 właśnie z podanych wyżej powodów (ustawowe kryteria przyznawania jej).

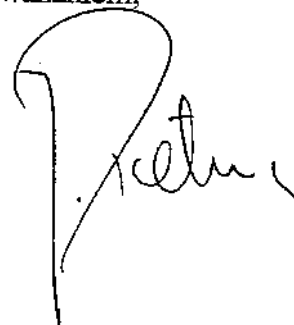
- IV. W kontekście konkluzji punktu III niniejszej opinii stwierdzić należy, iż renta socjalna regulowana przepisami opiniowanego projektu ustawy, według kryteriów przyjmowanych przez Trybunał Sprawiedliwości, mieści się w zakresie ww. rozporządzenia – jest świadczeniem specjalnym, o którym mówi art. 4 ust. 2.bis. W konsekwencji, powyższe świadczenie (zgodnie z generalną zasadą przyjętą w Rozporządzeniu Rady (EWG) Nr 1408/71) powinno podlegać transferowi za granicę w przypadku zamieszkiwania przez zainteresowaną osobę poza terytorium państwa, którego ustawodawstwu podlega. Należy jednak w tym miejscu podkreślić, iż państwa członkowskie mają możliwość wyłączenia tego typu świadczeń spod ogólnych reguł w zakresie transferu poprzez włączenie ich do załącznika II bis do ww. rozporządzenia (art. 10 a ust. 1 – specjalne nieskładkowe świadczenia pieniężne, wymienione w art. 4 ust. 2 bis. mogą być wypłacane wyłącznie na podstawie przepisów danego państwa członkowskiego Unii Europejskiej osobom zamieszkałym na terytorium tego państwa). Dlatego też przyjęte w opiniowanym projekcie ustawy ograniczenie wypłacania renty socjalnej do osób zamieszkujących na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nie narusza przepisów Rozporządzenia Rady (EWG) Nr 1408/71, jednakże omawiana renta, po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej, powinna zostać dodana do ww. załącznika II bis.
- V. Opiniowany projekt ustawy, poza wyżej omówionymi kwestiami, wymaga dokonania analizy pod kątem zakresu podmiotowego – adresatów - przedłożonego projektu. Art. 2 stanowi, że prawo do renty socjalnej przysługuje osobom posiadającym obywatelstwo polskie, zamieszkującym i przebywającym na terytorium RP, cudzoziemcom zamieszkującym i przebywającym na terytorium RP, posiadającym zezwolenie na osiedlenie się lub status uchodźcy oraz obywatelom państw członkowskich Unii Europejskiej, przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, którzy uzyskali zezwolenie na pobyt, jeżeli umowy międzynarodowe nie stanowią inaczej.
- VI. Należy podkreślić, iż zgodnie z art. 3 pkt c) TWE działalność Wspólnoty obejmuje m.in. stworzenie rynku wewnętrznego, charakteryzującego się zniesieniem przeszkód w swobodnym przepływie towarów, osób, usług i kapitału między państwami członkowskimi. Swobodny przepływ osób stanowi jedną z podstawowych zasad

integracji europejskiej. Art. 14 TWE podkreśla, iż rynek wewnętrzny obejmuje m.in. swobodny przepływ osób zgodnie z postanowieniami Traktatu.

- VII. Rzeczą poszczególnych państw członkowskich jest uregulowanie zakresu i formy pomocy adresowanej do osób znajdujących się w trudnych warunkach materialnych. Jednakże rzeczą Wspólnoty jest zapewnienie, mocą prawa wspólnotowego, by wszystkie państwa członkowskie, podejmując te działania pomocowe, uwzględniły szczegółowe potrzeby wynikające z funkcjonowania rynku wewnętrznego, w tym w szczególności – a zatem nie opartego na dyskryminacji – przemieszczania się osób.
- VIII. Należy stwierdzić, iż przewidziany w obecnej wersji projektu ustawy wymóg posiadania zezwolenia na pobyt, jako warunku umożliwiającego otrzymanie renty socjalnej przez obywateli państw członkowskich, jest zgodny z ww. regulacjami wspólnotowymi.
- IX. **W konkluzji pozwalam sobie stwierdzić, że projekt ustawy o rencie socjalnej jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.**

Z poważaniem,

Do uprzejmej wiadomości:

Pan Jerzy Hausner

Minister Pracy i Polityki Społecznej

Rozporządzenie
Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej¹⁾
z dnia.....
w sprawie przyznawania renty socjalnej.

Na podstawie art.11 ust.3 ustawy z dnia..... o rencie socjalnej
(Dz. U. Nr....., poz. ....) zarządza się, co następuje:

§ 1.

Rozporządzenie określa:

- 1) wzór wniosku o przyznanie renty socjalnej;
- 2) wykaz dokumentów, które należy dołączyć do wniosku;
- 3) szczegółowy tryb postępowania w sprawach o przyznanie renty socjalnej;
- 4) tryb powiadamiania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz organów emerytalno-rentowych o tymczasowym aresztowaniu i odbywaniu kary pozbawienia wolności;
- 5) wykaz dokumentów potwierdzających prawo do 50% kwoty renty socjalnej.

§ 2.

Wzór wniosku wraz z instrukcją jego wypełnienia stanowi załącznik do niniejszego rozporządzenia.

§ 3.

Do wniosku o przyznanie renty socjalnej należy dołączyć odpowiednie zaświadczenia (dowody):

- 1) wydane przed dniem 1 września 1997r. orzeczenie komisji lekarskiej do spraw inwalidztwa i zatrudnienia o zaliczeniu do jednej z grup inwalidów na stałe;
- 2) wydane przed dniem 1 sierpnia 2003r. orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, jeżeli orzeczenie to zostało wydane na stałe lub na czas określony, jeżeli termin ważności tego orzeczenia upływa po dniu zgłoszenia wniosku o rentę socjalną;
- 3) orzeczenie lekarza orzecznika ZUS o niezdolności do pracy, wydane na stałe lub na czas określony, jeżeli termin ważności tego orzeczenia upływa po dniu zgłoszenia wniosku o rentę socjalną i jeżeli orzeczenie to zostało wydane przez Oddział ZUS inny, aniżeli Oddział właściwy do wydania decyzji w sprawie renty socjalnej;
- 4) zaświadczenie o stanie zdrowia wystawione przez lekarza leczącego, jeżeli osoba ubiegająca się o rentę socjalną nie posiada orzeczenia ustalającego inwalidztwo, stopień niepełnosprawności lub niezdolność do pracy albo jeżeli upłynął termin ważności wydanego wcześniej orzeczenia;

---

¹⁾ Minister Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej kieruje działem administracji rządowej – zabezpieczenie społeczne, na podstawie § 1 ust.2 pkt 5 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 7 stycznia 2003r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej (Dz. U. Nr 1, poz.5).

- 5) zaświadczenie wystawione przez szkołę (podstawową, ponadpodstawową, gimnazjum, szkołę ponadgimnazjalną) lub szkołę wyższą potwierdzające okres uczęszczania do jednej z tych szkół, po ukończeniu 18 roku życia, a przed ukończeniem 25 roku życia;
- 6) zaświadczenie jednostki prowadzącej studia doktoranckie o okresie odbywania studiów doktoranckich;
- 7) zaświadczenie o okresie odbywania aspirantury naukowej;
- 8) zaświadczenie płatnika składek o wysokości przychodu, jeżeli osoba ubiegająca się o rentę socjalną osiąga przychody z pracy zarobkowej lub innej działalności podlegającej obowiązkowo ubezpieczeniu społecznemu;
- 9) zaświadczenie pracodawcy o wysokości wypłacanego zasiłku, wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy, świadczenia rehabilitacyjnego, wyrównawczego, dodatku wyrównawczego.

§ 4.

1. Wniosek o przyznanie renty socjalnej wraz z odpowiednimi dokumentami składa osoba ubiegająca się o rentę socjalną, jej przedstawiciel ustawowy, inna osoba lub kierownik ośrodka pomocy społecznej za zgodą osoby ubiegającej się lub jej przedstawiciela ustawowego.
2. Wniosek wraz z odpowiednimi dokumentami składa się do właściwego, ze względu na miejsce zamieszkania lub pobytu osoby ubiegającej się o rentę socjalną oddziału lub inspektoratu Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, zwanego dalej „Zakładem”.
3. W przypadku braku aktualnego orzeczenia, o którym mowa w § 3 pkt.1- 3, o niezdolności do pracy osoba ubiegająca się o rentę socjalną jest kierowana do lekarza orzecznika Zakładu.
4. W przypadku stwierdzenia uprawnień do renty socjalnej Zakład wydaje decyzję o przyznaniu renty socjalnej określając okres przez który renta socjalna przysługuje oraz określa jej wysokość.
5. W przypadku zbiegu uprawnień osoby ubiegającej się o rentę socjalną z prawem do renty rodzinnej wypłacanej przez organ emerytalno-rentowy, Zakład przesyła decyzję, o której mowa w ust.4, do tego organu w celu weryfikacji wysokości renty socjalnej i podjęcia jej wypłaty. W takim przypadku decyzja Zakładu zawiera informację o treści art.9 ustawy z dnia .....2003 r. o rencie socjalnej (Dz. U. Nr .....,poz. ....).
6. W przypadku stwierdzenia braku uprawnień do renty socjalnej Zakład wydaje decyzję odmowną.

§ 5.

1. W przypadku odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania osoba pobierająca rentę socjalną jest obowiązana, do zawiadomienia o tym fakcie właściwy Zakład lub organ emerytalno-rentowy wypłacający rentę socjalną.
2. W przypadku nie dokonania powiadomienia przez osobę pobierającą rentę socjalną obowiązek ten spoczywa na dyrektorze zakładu karnego lub aresztu śledczego.

3. W zawiadomieniu podaje się początek odbywania kary lub tymczasowego aresztowania oraz przypuszczalny termin zakończenia i jest ono poświadczane przez zakład karny lub areszt śledczy.
4. Osobom samotnym pobierającym rentę socjalną i nie posiadającym innych przychodów, będącym właścicielem lokalu mieszkalnego (domu jednorodzinnego), w którym nie przebywają inne osoby w trakcie ich tymczasowego aresztowania lub odbywania kary pozbawienia wolności, przysługuje 50% kwoty renty socjalnej na dokonanie opłat z tytułu czynszu lub innych należności mieszkaniowych.
5. Osoby, o których mowa w ust.4, działając w porozumieniu ze służbami socjalnymi zakładu karnego lub aresztu śledczego występują do zarządcy lokalu mieszkalnego lub jednostki samorządu lokalnego bądź innych państwowych osób prawnych o potwierdzenie prawa do lokalu mieszkalnego (domu jednorodzinnego) o wydanie zaświadczenia potwierdzającego to prawo oraz zaświadczenia z ewidencji ludności potwierdzającego, iż w lokalu tym aktualnie nie są zameldowane inne osoby.

§ 6.

Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 sierpnia 2003 r.

Minister Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej

Załącznik do rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy
i Polityki Społecznej z dnia

W Z Ó R

WNIOSEK O RENTĘ SOCJALNĄ

I. Dane osoby ubiegającej się o rentę socjalną

1.	Nazwisko	2.	Nazwisko rodowe (wg świadectwa urodzenia)
3.	Pierwsze imię	4.	Drugie imię
5.	Imię ojca	6.	Imię matki

2) na rachunek w banku – w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej*

2. Korespondencję proszę przekazywać pod wyżej podanym adresem: zameldowania na pobyt stały – zamieszkania/pobytu – do korespondencji*

Do wniosku załączam:

..... dowodów

Świadomy odpowiedzialności karnej za składanie nieprawdziwych zeznań, oświadczam, że dane zawarte w części I i II wniosku podane zostały zgodnie z prawdą, co potwierdzam własnoręcznym podpisem.

.....
czytelny podpis osoby ubiegającej się o rentę lub jej przedstawiciela ustawowego

Na podstawie okazanego dokumentu stwierdzającego tożsamość .....

..... stwierdza się, że dane zawarte w rodzaj dokumentu, seria i numer

wniosku w części I i II są zgodne z wpisami dokonanyymi w okazanym dokumencie.

.....
pieczętka i podpis osoby przyjmującej wniosek

IV. Oświadczenie osoby, której wniosek dotyczy

Odpowiadając na poniższe pytania należy skreślić słowa: **Tak** lub **Nie**.

1. Czy Pan(i) ma ustalone prawo do emerytury - renty z tytułu niezdolności do pracy – renty inwalidzkiej – uposażenia w stanie spoczynku – renty strukturalnej. **Tak – Nie.**

Jeżeli tak, podać nazwę i adres organu, który wydał decyzję (ZUS, KRUS, Zakład Emerytalno-Rentowy MSWiA, Wojskowe Biuro Emerytalne, Biuro Emerytalne Służby Więziennej, właściwą jednostkę organizacyjną resortu sprawiedliwości) oraz numer sprawy .....

2. Czy Pan (i) pobiera świadczenie o charakterze rentowym z instytucji zagranicznych.* **Tak – Nie.**

Jeżeli tak, podać nazwę i adres organu, który wypłaca to świadczenie oraz numer sprawy .....

3. Czy Pan(i) ma ustalone przez urząd pracy prawo do zasiłku przedemerytalnego – świadczenia przedemerytalnego*. **Tak – Nie.** Jeżeli tak, podać rodzaj świadczenia i adres urzędu.....
4. Czy Pan (i) ma ustalone prawo do renty rodzinnej – uposażenia rodzinnego*. **Tak – Nie.** Jeżeli tak – podać nazwę organu, który ustalił prawo do świadczenia oraz numer sprawy .....
5. Czy Pan(i) pracuje zarobkowo i osiąga przychód. **Tak – Nie.**
 Jeżeli tak – podać z jakiego tytułu osiągany jest przychód oraz wysokość tego przychodu.....
 Jeżeli Pan(i) osiąga przychód z tytułu pracy lub działalności objętej obowiązkiem ubezpieczenia społecznego a składki na ubezpieczenie społeczne odprowadza za Pana (ią) płatnik składek – należy dołączyć zaświadczenie wystawione przez płatnika składek potwierdzające wysokość osiąganego przychodu.
6. Czy Pan(i) pobiera zasiłek chorobowy – macierzyński – opiekuńczy – wyrównawczy – wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy – świadczenie rehabilitacyjne – wyrównawcze – dodatek wyrównawczy*. **Tak – Nie.** Jeżeli tak - podać rodzaj otrzymywanego świadczenia, jego wysokość oraz kto wypłaca .....
7. Czy Pan(i) osiąga inny niż wymieniony w pkt 4, 5 i 6 przychód zaliczony do źródeł przychodów podlegających opodatkowaniu na zasadach określonych w art.27 ustawy z dnia 26.07.1991r. o podatku dochodowym od osób fizycznych lub osiąga przychody z umowy najmu, podnajmu, dzierżawy, poddzierżawy lub innych umów o podobnym charakterze opodatkowanych na podstawie przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne. **Tak – Nie.** Jeżeli tak – podać źródło i wysokość przychodu .....

* niepotrzebne skreślić

Informacja

1. Wniosek niniejszy stanowi podstawę do wszczęcia postępowania o rentę socjalną, rozpatrzenie uprawnień do tego świadczenia i wydania decyzji.
2. Do wniosku powinny być dołączone odpowiednie zaświadczenia (dowody) niezbędne do ustalenia prawa do renty socjalnej, a mianowicie:
  - wydane przed dniem 1 września 1997r. orzeczenie komisji lekarskiej do spraw inwalidztwa i zatrudnienia o zaliczeniu do jednej z grup inwalidów na stałe,
  - wydane przed dniem 1 sierpnia 2003r. orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, jeżeli orzeczenie to zostało wydane na stałe lub na czas określony, jeżeli termin ważności tego orzeczenia upływa po dniu zgłoszenia wniosku o rentę socjalną,
  - orzeczenie lekarza orzecznika ZUS o niezdolności do pracy, wydane na stałe lub na czas określony, jeżeli termin ważności tego orzeczenia upływa po dniu zgłoszenia wniosku o rentę socjalną i jeżeli orzeczenie to zostało wydane przez Oddział ZUS inny, aniżeli Oddział właściwy do wydania decyzji w sprawie renty socjalnej,

- zaświadczenie o stanie zdrowia wystawione przez lekarza leczącego, jeżeli osoba ubiegająca się o rentę socjalną nie posiada orzeczenia ustalającego inwalidztwo, stopień niepełnosprawności lub niezdolność do pracy albo jeżeli upłynął termin ważności wydanego wcześniej orzeczenia,
  - zaświadczenie wystawione przez szkołę (podstawową, ponadpodstawową, gimnazjum, szkołę ponadgimnazjalną) lub szkołę wyższą potwierdzające okres uczęszczania do jednej z tych szkół, po ukończeniu 18 roku życia, a przed ukończeniem 25 roku życia,
  - zaświadczenie jednostki prowadzącej studia doktoranckie o okresie odbywania studiów doktoranckich,
  - zaświadczenie o okresie odbywania aspirantury naukowej,
  - zaświadczenie płatnika składek o wysokości przychodu, jeżeli osoba ubiegająca się o rentę socjalną osiąga przychody z pracy zarobkowej lub innej działalności podlegającej obowiązkowo ubezpieczeniu społecznemu,
  - zaświadczenie pracodawcy o wysokości wypłacanego zasiłku, wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy, świadczenia rehabilitacyjnego, wyrównawczego, dodatku wyrównawczego.
4. Wniosek o rentę socjalną składa się do Oddziału ZUS (Inspektoratu ZUS) właściwego ze względu na miejsce zamieszkania lub pobytu osoby ubiegającej się o świadczenie.
  5. Renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej, całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało przed ukończeniem 18 roku życia lub w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej – przed ukończeniem 25 roku życia, a także w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.
  6. Osobie, która spełnia warunki określone w pkt.5 przysługuje:
    - 1) renta socjalna stała – jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest trwała,
    - 2) renta socjalna okresowa – jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest okresowa.
  7. Renta socjalna nie przysługuje osobie uprawnionej do emerytury, uposażenia w stanie spoczynku, renty z tytułu niezdolności do pracy, renty inwalidzkiej lub pobierającej świadczenie o charakterze rentowym z instytucji zagranicznych, rentę strukturalną, a także osobie uprawnionej do zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego.
  8. Renta socjalna nie przysługuje za okres tymczasowego aresztowania lub odbywania kary pozbawienia wolności.

Osoba tymczasowo aresztowana lub odbywająca karę pozbawienia wolności obowiązana jest niezwłocznie powiadomić właściwy organ wypłacający rentę socjalną o tymczasowym aresztowaniu lub o odbywaniu kary pozbawienia wolności.

Pomimo tymczasowego aresztowania lub odbywania kary pozbawienia wolności prawo do 50 % kwoty renty socjalnej przysługuje osobie samotnie gospodarującej, nie posiadającej innego przychodu, dokonującej opłat z tytułu czynszu lub innych należności za mieszkanie (dom jednorodzinny), do którego ma tytuł prawny, jeżeli w mieszkaniu (domu) nie przebywają inne osoby.
  9. W przypadku posiadania uprawnień do renty rodzinnej, renta socjalna jest wypłacana przez organ, który wypłaca rentę rodzinną. W takim przypadku kwota renty socjalnej ulega takiemu obniżeniu, aby łączna kwota obu świadczeń nie przekraczała 168 % kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Kwota obniżonej renty socjalnej nie może być niższa niż 10 % kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy.

Renta socjalna nie przysługuje, jeżeli kwota renty rodzinnej przekracza 168 % kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy.

Osoba ubiegająca się o rentę socjalną bądź ją pobierająca jest obowiązana powiadomić jednostkę organizacyjną Zakładu przyjmującą wnioski bądź wypłacającą rentę socjalną o posiadaniu uprawnień do renty rodzinnej oraz organ emerytalno-rentowy wypłacający rentę rodzinną o posiadaniu uprawnień do renty socjalnej.

10. Prawo do renty socjalnej zawiesza się w razie osiągnięcia przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego.

Za działalność podlegającą obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, o której mowa wyżej uważa się zatrudnienie, służbę lub inną pracę zarobkową albo prowadzenie działalności pozarolniczej.

Za przychód, w przypadku prowadzenia działalności pozarolniczej, uważa się przychód stanowiący zadeklarowaną podstawę wymiaru składki na ubezpieczenia społeczne.

Za przychód uważa się również kwoty pobranych zasiłków: chorobowego, macierzyńskiego i opiekuńczego oraz wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy, wypłacanego na podstawie przepisów Kodeksu pracy, kwoty świadczenia rehabilitacyjnego i wyrównawczego, zasiłku wyrównawczego i dodatku wyrównawczego.

Prawo do renty socjalnej ulega zawieszeniu także w razie osiągnięcia innych, niż wyżej wymienione przychodów zaliczonych do źródeł przychodów podlegających opodatkowaniu na zasadach określonych w art.27 ustawy z dnia 26 lipca 1991r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2000r. Nr 14, poz.176 z późn. zm.), z wyjątkiem renty rodzinnej, lub osiągnięcia przychodów z umowy najmu, podnajmu, dzierżawy, poddzierżawy lub innych umów o podobnym charakterze, opodatkowanych na podstawie przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne.

11. Prawo do renty socjalnej zawiesza się w miesiącu, w którym zostały osiągnięte przychody w łącznej kwocie wyższej niż 30% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy ostatnio ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego dla celów emerytalnych.

Osoba pobierająca rentę socjalną obowiązana jest niezwłocznie powiadomić organ wypłacający rentę socjalną o osiągnięciu przychodu w kwocie powodującej zawieszenie prawa do renty socjalnej.

U z a s a d n i e n i e

Projekt rozporządzenia jest wypełnieniem dyspozycji dla Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej zawartej w art. 11 ust.3 projektu ustawy o rencie socjalnej. Projekt określa wzór wniosku o przyznanie renty socjalnej składanego do właściwego, ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o rentę socjalną, oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Projekt określa wykaz dokumentów jakie należy dołączyć do wniosku a także tryb postępowania w sprawie o przyznanie renty socjalnej. Właściwy oddział ZUS ustala uprawnienia, wydaje

decyzję o przyznaniu renty socjalnej oraz określa jej wysokość uwzględniając, zbieg uprawnień do renty rodzinnej lub posiadanie innych dochodów.

Jeżeli rentę rodzinną wypłaca inny organ emerytalno-rentowy, decyzję o przyznaniu renty socjalnej z jej wysokością oddział ZUS przesyła do tego organu w celu przeprowadzenia korekty wysokości świadczenia i podjęcia jego wypłaty.

W razie osiągnięcia przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego w kwocie wyższej niż 30% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy ostatnio ogłoszony przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego dla celów emerytalnych renta socjalna nie przysługuje.

W razie osiągnięcia przychodu, o którym mowa wyżej, poniżej 30% organ wypłacający rentę socjalną dokonuje korekty jej wysokości.

Projekt rozporządzenia określa sposób zawiadamiania organu wypłacającego rentę socjalną o fakcie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania, w tym czasie bowiem renta socjalna nie przysługuje.

Osobom samotnym pobierający rentę socjalną, odbywającym karę pozbawienia wolności lub tymczasowo aresztowanym i posiadającym lokal mieszkalny lub dom jednorodzinny, a w lokalu lub domu nie przebywają inne osoby, przysługuje 50% renty socjalnej w celu opłacenia należności mieszkaniowych. Projekt rozporządzenia określa jakie dokumenty są potrzebne do potwierdzenia tego faktu.

Ocena skutków regulacji

1) Wpływ regulacji na dochody i wydatki budżetu i sektora finansów publicznych

Brak istotnego wpływu. Projekt rozporządzenia nie rodzi innych skutków finansowych

aniżeli te, które zostały określone przy szacowaniu kosztów wprowadzenia ustawy o rencie socjalnej.

2) wpływ regulacji na rynek pracy

Brak istotnego wpływu

3) wpływ regulacji na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki

Brak istotnego wpływu

4) wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionów

Brak istotnego wpływu